

Erklæring om europeiske borgeres rett til å lære å lese og skrive

Introduksjon

Lese- og skriveferdigheter er grunnleggende for menneskets og samfunnets utvikling.

Med grunnleggende lese- og skriveferdigheter mener vi evnen til å lese og skrive på et nivå der individer kan forstå og bruke skriftlig kommunikasjon i alle medier, trykte eller elektroniske. Derfor inkluderer dette også grunnleggende digitale ferdigheter.

Grunnleggende ferdigheter er en (essensiell) forutsetning for alle former for læring. I et kunnskapsbasert samfunn med rask spredning av nye teknologier og et arbeidsliv i stadig omstilling, er det å lære grunnleggende ferdigheter ikke lenger knyttet til skolegang for barn og unge, men må anerkjennes som et livslangt behov.

Den europeiske utfordringen

En av fem 15-åringere og nesten 55 millioner voksne i Europa mangler grunnleggende ferdigheter. Dette gjør det vanskelig for dem å få seg en jobb. I tillegg øker det risikoen for at de skal oppleve fattigdom og sosial ekskludering, begrenset mulighet for kulturell og sosial deltakelse, livslang læring og personlig vekst.

EU-kommisjonen registrerer små forbedringer innen lese- og skriveferdigheter de siste ti årene. Med særlige tiltak er det likevel mulig å gjøre en forskjell. Denne erklæringen viser at med hensiktsmessig støtte på plass, kan barn og unge utvikle gode lese- og skriveferdigheter. Tilsvarende vil voksne kunne forbedre sine ferdigheter og innta sin rettmessige plass i samfunnet.

Europeeres grunnleggende rettigheter i lesing og skriving

Hver europeisk borger har rett til å kunne tilegne seg grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Medlemsland i det europeiske fellesskapet bør sikre at borgere i alle aldre, uavhengig av sosial klasse, religion, etnisitet og kjønn får nødvendige tilbud og muligheter til å utvikle tilstrekkelige lese- og skriveferdigheter slik at de forstår og kan bruke skriftlig kommunikasjon i trykte og digitale medier.

11 FORUTSETNINGER FOR Å REALISERE DISSE RETTIGHETENE:

1. Barn får oppmuntring hjemme i sin lese- og skriveopplæring.

2. Foreldre får støtte til å hjelpe barnas læring.

3. Rimelige kvalitetsbarnehager fremmer barnas språkutvikling og begynnende ferdigheter i lesing og skrivning.

4. Kvalifisert undervisning i lesing og skrivning for barn, ungdom og voksne er kjerneområde for alle utdanningsinstitusjoner.

5. Alle lærere får effektiv grunnleggende lærerutdanning og faglig utvikling innen lese- og skriveopplæring som forberedelse til oppgaven.

6. Digital kompetanse markedsføres overfor folk i alle aldre.

7. Folk i alle aldre oppmuntres til **å lese for fornøyselsens skyld**.

8. Biblioteker er tilgjengelige og velutstyrte.

9. Barn og unge som sliter med lesing og skrivning mottar spesialpedagogisk støtte.

10. Voksne får støtte til å utvikle tilstrekkelige ferdigheter slik at de kan delta aktivt i samfunnslivet.

11. Politikere, fagfolk, foreldre og samfunn samarbeider om å sikre lik tilgang til lese- og skriveferdigheter ved å redusere forskjeller i samfunn og utdanning.

Forfattere: Renate Valtin (leder), Viv Bird, Greg Brooks, Bill Brozo, ChristineKlement, Simone Ehmig, ChristineGarbe, Maurice de Greef, UlrikeHanemann, Kees Hammink, David Mallows, FabioNascimbeni, Sari Sulkinen, GiorgioTamburini.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views of its authors only, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.